👩‍🏫 מהדורה למורה – "בית שני, חדר משותף: איך נראים החיים בכפר נוער?"

דף תרגול קצר: הטקסט, חמשת שלבי פירוק השאלה, מיון לפי ממדים, שאלות בחירה, כתיבה וכרטיס יציאה. כתבה · כיתה ט' · מסלול רגיל.

⏱️ כ־35–45 דקות. השאלות לקוחות מהטקסט שבאתר (עמוד "תרגול" ו"פרקו את השאלה"). תשובות מלאות לדוגמה – גם במהדורה למורה של החוברת המלאה.

🔑 מפתח תשובות

א' 1 · מסמנים: "ציינו" · "שלושה דברים" · "אליאס" · "על פי פסקה 3" | ממד: איתור מידע | מה עליי לעשות: לחפש בפסקה 3 את רשימת הפעולות של אליאס ולכתוב שלוש | התשובה חייבת לכלול: פעולה 1: מכבס לבד; פעולה 2: מנהל את הכסף לשבוע; פעולה 3: מחליט מתי ללמוד למבחן

א' 2 · מסמנים: "הסבירו" · "משקולת" · "כנפיים" · "מה מלמד הדימוי" · "השינוי" | ממד: פרשנות והיסק | מה עליי לעשות: להסביר כל דימוי בנפרד ואז לנסח את השינוי מ"לפני" ל"אחרי" | התשובה חייבת לכלול: משקולת = העצמאות הכבידה, הייתה עול; כנפיים = העצמאות נותנת חופש וביטחון; השינוי: מעול להעצמה, בעקבות הרגלים חדשים

א' 3 · מסמנים: "השוו" · "שירה" · "נתן" · "נקודת דמיון אחת" · "שתי נקודות שוני" | ממד: הערכה וביקורת | מה עליי לעשות: לאסוף מהכתבה מה ידוע על כל אחד, לבחור תבחינים ולכתוב דמיון ושוני בעזרת מילות השוואה | התשובה חייבת לכלול: נקודת דמיון (למשל: שניהם מתארים את הכפר כמקום טוב / שניהם למדו על עצמם); שוני 1 (משך השהות: שנה וחצי מול שלושה חודשים); שוני 2 (התוצאה/הצורך: נשארה ומרגישה בבית מול חזר כי צריך משפחה קרוב); שימוש במילות השוואה (גם... וגם / ואילו / לעומת)

ב' 1 · 1–ג · 2–א · 3–ה · 4–ד · 5–ב

ב' 2 · 1 – איתור מידע · 2 – איתור מידע · 3 – פרשנות והיסק · 4 – פרשנות והיסק

ב' 3 · 1 – א (מדריך אישי ושיחה שבועית) · 2 – ב (כי הוא צריך את המשפחה קרוב)

ג' 1 · שאלה 10 · הערכה וביקורת · חייבת לכלול: עמדה: מאוזנת / נוטה לצד החיובי; דוגמה 1 מן הכתבה; דוגמה 2 מן הכתבה; הסבר כיצד הדוגמאות מוכיחות את העמדה (יש לקבל כל עמדה מנומקת)

🎟️ כרטיס יציאה

תשובות אישיות. כדאי לאסוף ולבדוק: האם התלמידים והתלמידות מזהים מילת שאלה ויודעים מה היא דורשת?

✏️ דף התלמיד/ה – "בית שני, חדר משותף: איך נראים החיים בכפר נוער?"

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

כתבה · כיתה ט' · מסלול רגיל

כתבה

בית שני, חדר משותף: איך נראים החיים בכפר נוער?

תלמידי כיתה ט' מתלבטים איפה להמשיך ללמוד. ביקרנו בכפר נוער ושמענו תלמידים ואנשי צוות מספרים על עצמאות, על געגועים ועל חברות שנמשכת עד הלילה

1. בשבע וחצי בבוקר הכפר כבר ער. בשביל המרכזי, בין עצי האורן לרפת, צועדים בני נוער עם תיקים על הגב, חלקם עדיין בפיג'מה מתחת לסווטשירט. "כאן אף אחד לא מעיר אותך," צוחקת שירה, תלמידת כיתה י' שהגיעה לכפר לפני שנה וחצי. "בבית אמא הייתה צועקת שלוש פעמים. פה, אם לא שמת שעון מעורר – פספסת את ארוחת הבוקר. למדתי את זה בשבוע הראשון."

2. בתקופה הזאת של השנה מתלבטים תלמידי כיתות ט' רבים לאן להמשיך: האם להישאר בתיכון הקרוב לבית, או לעבור למסגרת שבה גם לומדים וגם גרים? כדי להבין מה מחכה למי שבוחר בדרך השנייה, בילינו יום שלם בכפר נוער ושוחחנו עם מי שחיים בו. פגשנו תלמידים ותיקים וחדשים, מדריכות ואם בית, וגם נער אחד שבחר בסוף לחזור הביתה.

3. הדבר הראשון שכולם מזכירים הוא העצמאות. "בגיל חמש עשרה אני מכבס לבד, מנהל לעצמי את הכסף לשבוע ומחליט מתי ללמוד למבחן," מספר אליאס, תלמיד כיתה י"א. "בהתחלה זה הרגיש כמו משקולת. היום זה מרגיש כמו כנפיים." לדבריו, ההרגלים שרכש בכפר עוזרים לו גם כשהוא חוזר הביתה לסופי שבוע: "פתאום אני זה שמזכיר לאחים הקטנים לסדר את החדר."

4. אבל העצמאות מגיעה יחד עם געגועים. "בחודש הראשון בכיתי כמעט כל לילה," מודה אביגיל, שהגיעה מיישוב קטן בדרום. "התגעגעתי לאוכל של סבתא, לכלב שלנו, אפילו לריבים עם אחי." מה עזר לה? "המדריכה שלנו, יפית, ישבה איתי על הדשא ואמרה שזה סימן טוב – שמי שמתגעגע, יש לו בית שאוהב אותו. היא לא ניסתה להעלים את הגעגוע, רק לימדה אותי לחיות לצדו."

5. יפית, אם הבית של הפנימייה כבר שתים עשרה שנה, מכירה היטב את התהליך הזה. "השבועות הראשונים הם הקשים ביותר," היא מסבירה. "אנחנו בונים לכל מי שמגיע מעגל תמיכה: מדריך או מדריכה אישיים, שיחה שבועית, ושותף או שותפה ותיקים בחדר. ההורים מוזמנים לבקר, ובסוף כל שבוע שני רוב התלמידים נוסעים הביתה." לדבריה, אחרי חודש־חודשיים רובם כבר מדברים על הכפר במילה "בית".

6. אחד הנושאים הרגישים ביותר הוא החדר המשותף. ארבעה תלמידים בחדר, ארבעה סדרי יום, ארבעה טעמים במוזיקה. "בהתחלה רבנו על הכול – על האור בלילה, על הזבל, על מי שמתעורר מוקדם," מספר אליאס. "אז ישבנו וכתבנו אמנה של החדר. יש בה שבעה סעיפים, והיא תלויה על הדלת." שירה מוסיפה: "השותפה שלי לחדר היא היום החברה הכי טובה שלי. אנחנו שונות לגמרי – אני מהעיר והיא מכפר בגליל – ודווקא בגלל זה למדתי ממנה הכי הרבה."

7. עם זאת, לא כולם נשארים. נתן, היום תלמיד בתיכון בעיר מגוריו, ניסה את הכפר במשך שלושה חודשים וחזר הביתה. "הלימודים היו טובים והאנשים היו מקסימים, אבל הבנתי שאני צריך את המשפחה שלי קרוב, בכל יום," הוא אומר. "זה לא כישלון. זאת הייתה בחירה שלמדתי ממנה משהו על עצמי." יפית מסכימה: "כפר נוער מתאים להרבה בני נוער, אבל לא לכולם. חשוב לבחור מתוך היכרות עם עצמך, ולא רק כי חברים הולכים לשם."

8. מה ממליצים המרואיינים למי שעומד לבחור? לבקר במקום לפני ההחלטה, לישון בו לילה אחד אם אפשר, לדבר עם תלמידים ותיקים ולא רק עם המדריכים, ולשאול את עצמכם בכנות מה חשוב לכם. "אל תשאלו רק אם המקום טוב," מסכמת שירה. "תשאלו אם הוא טוב בשבילכם."

📚 **מילים חשובות: עצמאות** – היכולת לעשות דברים לבד ולקבל החלטות בלי עזרה · **משקולת** – חפץ כבד; כאן: משהו שמכביד וקשה לשאת · **אם הבית** – אשת צוות שגרה ועובדת בפנימייה ודואגת לתלמידים · **מעגל תמיכה** – קבוצת אנשים שעוזרים ומחזקים מישהו · **אמנה** – רשימת כללים שאנשים מסכימים עליהם יחד · **מרואיינים** – האנשים שעונים על שאלות בראיון · **בכנות** – באמת, בלי להסתיר ובלי לייפות

חלק א' – מפרקים את השאלה בחמישה שלבים

💡 לכל שאלה: ① קראו עד הסוף ② כתבו מה השאלה כבר מספרת ③ סמנו בעיפרון את מילת השאלה ואת מילות המשימה ④ בחרו ממד וכתבו מה עליכם לעשות ⑤ ענו במשפטים מלאים.

1. ציינו שלושה דברים שאליאס עושה לבד מאז שהגיע לכפר הנוער, על פי פסקה 3. (שאלה 1 בטקסט · 8 נק')

② מה השאלה מספרת לי? _____

③ **סימנתי** ☐ ④ ממד: ◯ 🔍 **איתור מידע** ◯ 🧩 **פרשנות והיסק** ◯ ⚖️ **הערכה וביקורת**

④ מה עליי לעשות? _____

⑤ התשובה שלי: _____

2. הסבירו את דברי אליאס: "בהתחלה זה הרגיש כמו משקולת. היום זה מרגיש כמו כנפיים." מה מלמד הדימוי על השינוי שעבר? (שאלה 4 בטקסט · 10 נק')

② מה השאלה מספרת לי? _____

③ **סימנתי** ☐ ④ ממד: ◯ 🔍 **איתור מידע** ◯ 🧩 **פרשנות והיסק** ◯ ⚖️ **הערכה וביקורת**

④ מה עליי לעשות? _____

⑤ התשובה שלי: _____

3. השוו בין החוויה של שירה לבין החוויה של נתן בכפר הנוער. ציינו נקודת דמיון אחת ושתי נקודות שוני.

(שאלה 8 בטקסט · 13 נק')

② מה השאלה מספרת לי? _____

③ **סימנתי** ☐ ④ ממד: ◯ 🔍 **איתור מידע** ◯ 🧩 **פרשנות והיסק** ◯ ⚖️ **הערכה וביקורת**

④ מה עליי לעשות? _____

⑤ התשובה שלי: _____

חלק ב' – מילות שאלה, ממדים והבנה

1. התאימו כל מילת שאלה למה שהיא מבקשת לעשות. כתבו את האות המתאימה.

#	מילת השאלה	האות		מה עליי לעשות?
1	מה ניתן להסיק	_____	**א**	למצוא דומה ושונה בין שני דברים
2	השוו	_____	**ב**	להכריע (כן/לא/במידה מסוימת) ולבסס
3	העתיקו / מצאו	_____	**ג**	לחבר רמזים ולהגיע למסקנה שלא כתובה במפורש
4	ציינו / מנו	_____	**ד**	לכתוב פרטים בלי להסביר
5	האם	_____	**ה**	להעתיק מילים מדויקות מהטקסט

2. מיינו: לאיזה ממד שייכת כל שאלה? סמנו ✔ בעמודה המתאימה.

#	השאלה	🔍 איתור מידע	🧩 פרשנות והיסק	⚖️ הערכה וביקורת
1	אילו שלושה חלקים כולל "מעגל התמיכה" שבונים בכפר לתלמידים חדשים?	◯	◯	◯
2	מדוע חזר נתן ללמוד בתיכון בעיר מגוריו? ציינו את הסיבה כפי שהוא מתאר אותה.	◯	◯	◯
3	מה ניתן להסיק מתגובת המדריכה יפית לבכי של אביגיל על הדרך שבה הצוות בכפר מתייחס לגעגועים? הביאו ראיה מהכתבה.	◯	◯	◯
4	מדוע לדעתכם בחר הכתב לכלול בכתבה את סיפורו של נתן? מה תפקידה של פסקה 7 בכתבה כולה?	◯	◯	◯

3. בחרו את התשובה הנכונה לפי הטקסט. הקיפו את האות.

1. מה יש במעגל התמיכה?

◯ א. מדריך אישי ושיחה שבועית

◯ ב. מבחן כניסה

◯ ג. טלפון חדש

2. למה נתן חזר הביתה?

◯ א. כי הלימודים היו גרועים

◯ ב. כי הוא צריך את המשפחה קרוב

◯ ג. כי לא היה לו חבר

חלק ג' – כותבים תשובה מלאה

1. האם לדעתכם הכתבה מציגה תמונה מאוזנת של החיים בכפר הנוער, או שהיא נוטה לצד אחד? נמקו בעזרת שתי דוגמאות מן הכתבה. (שאלה 10 בטקסט · הערכה וביקורת)

💡 לפני שעונים: סמנו את מילות השאלה וכתבו לעצמכם "מה עליי לעשות". אחר כך ענו: עמדה + נימוקים + קשר לטקסט.

☐ פתחתי במילים מהשאלה ☐ עניתי על כל חלקי השאלה ☐ נימקתי וקישרתי לטקסט

🎟️ כרטיס יציאה

1. מילת שאלה אחת שלמדתי לזהות היום ומה היא דורשת: _____
2. השלב מתוך החמישה שהכי עזר לי: _____
3. שאלה שעדיין קשה לי לפרק: _____

איך הרגשתי בתרגול? ☐ 😀 ☐ 🙂 ☐ 😐 ☐ 😟